Adviesaanvraag B&W aan stadsdeelbestuur

Invullen door directie:

Onderwerp adviesaanvraag:	Locatie ontwikkeling Erotisch Centrum Amsterdam
Portefeuille:	AZ, burgemeester
Directie:	Openbare Orde en Veiligheid
Datum behandeling staf WH	…
Datum adviesaanvraag:	7 maart 2023
Deadline ontvangst advies:	18 juli 2023
Advies mailen naar:	SecretariaatOOV@amsterdam.nl
Meegestuurde stukken:	Raadsbrief Uitkomst locatieonderzoek Erotisch Centrum d.d. 14 februari 2023, met vijf bijlagen bij de raadsbrief: 1.Artist Impression 2.Verdiepend locatieonderzoek Erotisch Centrum (maart 2022) 3.Inpassingsonderzoek negen locaties Erotisch Centrum (januari 2023) 4. Sociaal-maatschappelijke impact van een Erotisch centrum op buurten (O&S, november 2022) 5. Advies locaties Erotisch Centrum (Politie Eenheid Amsterdam, december 2022)
Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden?	Nee

Invullen door stadsdeel:

Stadsdeel:	Zuid
Procesbegeleider:	5.1.2,e
Portefeuillehouder	Bart L. Vink
Datum weekstart/staf:	
Datum stadsdeelcommissie:	Nader te bepalen.
Datum dagelijks bestuur:	25 april 2023
Registratienr. (optioneel):	…

Over gevraagde adviezen: conform art. 12 van de verordening op het lokaal bestuur vraagt B&W advies aan een DB over besluiten die (lid 1) betrekking hebben op de taken en bevoegdheden van het DB of (lid 2) op de belangen van het stadsdeel. Het DB legt deze adviezen voor aan de stadsdeelcommissie (art. 19). Het DB neemt het advies van de stadsdeelcommissie over indien het is vastgesteld met een meerderheid van stemmen en binnen de budgettaire kader past (art. 19 lid 5). Afwijkingen van het advies motiveert het DB.

Adviesvraag B&W

Formuleer hier de vraag aan het stadsdeel

Het college verkent de mogelijkheid van de ontwikkeling van een Erotisch Centrum buiten het centrum van Amsterdam met nieuwe vergunde werkplekken voor sekswerkers (raamwerkplekken en werkplekken voor sekswerkers die op andere wijze werven). In het coalitieakkoord 2022-2026 is opgenomen dat het college samen met de raad het aantal ramen op de Wallen wil verminderen door een deel te verplaatsen naar een erotisch centrum waar sekswerkers meer regie kunnen nemen over hun werk. Ook wil het college samen met de raad de positie van sekswerkers als ondernemers versterken waarbij autonomie, veiligheid, gezondheid en economische positie voorop staan.

Essentieel is dat in een Erotisch Centrum werkplekken zijn voor sekswerkers die nu onvoldoende in het vergunde circuit terecht kunnen of willen; werkplekken waar zij veilig kunnen werken in een kwalitatief hoogwaardig Erotisch Centrum met horeca en (erotisch) entertainment. Bij deze verkenning gelden de drie vaste uitgangspunten: het

verbeteren van de positie van sekswerkers, tegengaan van ondermijning en vermindering van de overlast door de drukte op de Wallen.
Afgelopen drie jaar heeft het college stapsgewijs gewerkt aan het locatieonderzoek voor een Erotisch Centrum met een brede functionaliteit (100 sekswerkplekken, horeca, erotisch entertainment, cultuur, educatie) en de raad hierover geïnformeerd (diverse raadsbrieven). Het locatieonderzoek heeft allereerst een shortlist van acht gebieden opgeleverd, waarbinnen kansrijke locaties zijn onderzocht en zijn gescoord op ruimtelijke criteria. Daarnaast heeft Onderzoek en Statistiek (O&S) de sociaal-maatschappelijke impact van een Erotisch Centrum op buurten onderzocht en heeft de Politie Eenheid Amsterdam een advies uitgebracht over de aspecten van openbare orde en veiligheid rondom de beoogde locaties voor een Erotisch Centrum in de stad.
Alles overwegende heeft het college op 14 februari 2023 als voorkeurslocaties voor het EC gekozen (in willekeurige volgorde) de locaties De Groene Zoom en Europaboulevard in gebied Zuid/RAI in stadsdeel Zuid en de locatie Docklandsplot in NDSM-werf Oost in stadsdeel Noord. In de raadsbrief *Uitkomst Locatieonderzoek Erotisch Centrum* wordt dit besluit toegelicht. Als bijlage bij deze adviesaanvraag treft u de raadsbrief met vijf bijlagen.

Adviesvraag
Om het college een goede afweging te kunnen laten maken over de definitieve locatie voor de ontwikkeling van een Erotisch Centrum wil ik u, namens het college van Burgemeester en Wethouders, vragen advies te geven op het voorstel van het college om op locatie De Groene Zoom of op locatie Europaboulevard in uw stadsdeel een Erotisch Centrum te realiseren voor circa 100 sekswerkplekken met horeca, (erotisch) entertainment, culturele functies en buurtfunctie, met inzet op inclusiviteit en diversiteit met verbinding met de queercommunity. Het college neemt het advies van het stadsdeel mee als input voor de besluitvorming over de definitieve locatiekeuze.

Het college heeft de volgende vragen voor het stadsdeel.
1. Welke zorgen wilt u het college meegeven over de mogelijke komst van het Erotisch Centrum in uw stadsdeel op de locatie De Groene Zoom en locatie Europaboulevard? Graag de zorgen per locatie specificeren.
2. Welke kansen kan de komst van het Erotisch Centrum bieden voor de buurt / het stadsdeel?
3. Wat vindt u van de omvang van het programma van het Erotisch Centrum: circa 100 sekswerkplekken, horeca, erotisch entertainment, cultuur, educatie? In het locatieonderzoek treft u de nodige informatie over het voorlopig programma van eisen met de verschillende functies.
4. Welke impact verwacht u van het Erotisch Centrum op de leefbaarheid, de maatschappelijke voorzieningen en de (sociale en verkeers-) veiligheid in de buurt? Wij verzoeken u daarbij aandacht te besteden aan het advies van O&S en het advies van de politie, bijlagen bij de raadsbrief.
5. Welke economische impact verwacht u dat het Erotisch Centrum zal hebben op de buurt?
6. Indien u negatieve impact verwacht, aan welke randvoorwaarden moet volgens uw stadsdeel worden voldaan om die impact beheersbaar te houden? Welke oplossingen/maatregelen ziet u om aan uw zorgen tegemoet te komen?
7. Zijn er specifieke doelgroepen met wie wij in gesprek moeten over een inpassing van het EC, als de locatie De Groene Zoom of Europaboulevard als locatie door het college wordt aangewezen (dit ziet op een mogelijke vervolgfase)?

Conceptadvies DB:
Het dagelijks bestuur formuleert hier t.b.v. de stadsdeelcommissievergadering een conceptadvies

Inleiding
Het college van B&W heeft het Dagelijks Bestuur (DB) van stadsdeel Zuid gevraagd te adviseren op twee mogelijke locaties in stadsdeel Zuid voor de ontwikkeling van een Erotisch Centrum (EC) buiten het centrum van Amsterdam. We geven hierbij ons conceptadvies. Tijdens informatiebijeenkomsten in stadsdeel Zuid en Noord en tijdens de raadscommissie Algemene Zaken hebben bewoners en raadsleden een groot aantal vragen gesteld aan de burgemeester en commentaar geleverd op de voorstellen. Deze betroffen onder andere veiligheid, sociale kwetsbaarheid en bereikbaarheid van de drie voorkeurslocaties. De burgemeester heeft in de raadsbrief 'Vervolgproces Erotisch Centrum' dd. 6 april 2023 aangegeven recht te willen doen aan de zorgen van bewoners en alle vragen zorgvuldig en precies te beantwoorden, alsook in te gaan op een aantal aanvullende of concurrerende

voorstellen. De nadere duiding van het college wordt op 20 mei 2023 verwacht. Deze aanvullende informatie zal, net als eventuele andere relevante nieuwe feitelijke informatie, door het DB Zuid worden betrokken bij het definitieve advies dat volgens de planning op 14 juni 2023 wordt vastgesteld. In dit definitieve advies wordt het advies van de stadsdeelcommissie verwerkt.

Het locatie-onderzoek en de andere bijlagen die door het college bij de adviesvraag werden meegestuurd, onderbouwden de keuze van het college voor de drie potentiële locaties, waarvan twee in stadsdeel Zuid. Deze stukken van het college bevatten waardevolle informatie, maar locatiespecifieke informatie ontbreekt nog.. Hierbij gaat het met name om het buiten beschouwing laten van de scholen in de directe omgeving, de bestaande afspraken met omwonenden, bedrijven en de Rijksoverheid en de lokale situatie wat betreft bereikbaarheid, parkeren, verkeer en logistiek. Om tot een nauwkeurig en gedegen oordeel te kunnen komen van de beide potentiële locaties heeft stadsdeel Zuid noodzakelijke, nog ontbrekende informatie met betrekking tot de beide locaties opgehaald en onderdeel gemaakt van dit concept advies.

Het college vraagt advies aan stadsdeel Zuid "op het voorstel om op de locatie Groene Zoom of op de locatie Europaboulevard een Erotisch Centrum (EC) te realiseren voor circa 100 sekswerkplekken, met horeca, (erotisch) entertainment, culturele functies en buurtfunctie". Dit volgt uit de keuze in het coalitieakkoord het aantal ramen op de Wallen te verminderen "door een deel te verplaatsen naar een erotisch centrum". Op deze adviesvraag (en de zeven daarvoor door het college opgestelde vragen) geeft dit conceptadvies antwoord. Een oordeel over de keuze voor het door het college gekozen scenario Erotisch Centrum (en niet voor een van de andere scenario's) en de vraag of de gemaakte keuze een goed antwoord is op de drukte, overlast en andere problematiek van de Wallen, is door velen naar voren gebracht, maar is in dit advies buiten beschouwing gelaten. Deze vragen passen namelijk niet bij de door het college gestelde vraag en ook niet bij de taken en verantwoordelijkheden van het DB van stadsdeel Zuid en de bij het stadsdeel aanwezige expertise en lokale kennis. Bij het ophalen van informatie over de adviesvraag van het college kwam overigens ook het in het coalitieakkoord genoemde versterken van de "positie van de sekswerkers als ondernemers en hun autonomie, veiligheid, gezondheid en economische positie" aan de orde. Ook dit is niet een vraag die aan het stadsdeel is voorgelegd. Toch besteden we hier enige aandacht aan in dit advies omdat dit in ons beeld niet helemaal los van de primaire vraag van het college te zien is.
In antwoord op eerdere mondelinge en schriftelijke vragen is door de portefeuillehouder, namens het DB, aangegeven te zullen kijken naar overlast / leefbaarheid, veiligheid en economische en andere effecten. Feiten die daarop betrekking hebben zijn in kaart gebracht voor het beantwoorden van de vragen van het college.

<u>Conceptadvies DB Zuid:</u>

Beantwoording vragen van het college:

1. **Welke zorgen wilt u het college meegeven over de mogelijke komst van het Erotisch Centrum in uw stadsdeel op de locatie De Groene Zoom en locatie Europaboulevard? Graag de zorgen per locatie specificeren.**

Het DB heeft zorgen op het gebied van verkeer, parkeren, veiligheid, overlast en bestaande afspraken, maar ook over het realiseren van het ZuidasDok en van het Masterplan RAI. Deze zorgen gaan niet over de aard en karakter van het centrum, maar vooral over de effecten. Onder andere als gevolg van de omvang.

Verkeer, logistiek en parkeren: parkeerinfarct en verkeersinfarct:

- Een deel van de verwachte anderhalf miljoen bezoekers per jaar aan het EC zal met het openbaar vervoer (OV) komen. Een ander deel zal naar deze twee locaties, pal naast de snelweg, met de auto komen. Dit gedeelte van de A10 is met ca. 220.000 voertuigen per etmaal het drukste gedeelte van de Ring A10; de afritten 8 (Amstelveenseweg) en 9 (Europaboulevard) zijn de drukste van de A10. De Europaboulevard en de afrit van de A10 bij de RAI (afrit 9) zijn in de mobiliteitsvisie Zuidflank nu al aangemerkt als grote knelpunten voor het autoverkeer, met bijbehorende opstoppingen en congestie op de Europaboulevard. Met de groei van aantal bewoners en economische activiteiten op en rond de Zuidas en in Buitenveldert is dit knelpunt een blijvend grote uitdaging. Andere stedelijke ontwikkelingen leiden tot nog meer druk op de afrit van de

snelweg bij de RAI en het onderliggende wegennet (Europaboulevard, De Boelelaan, Pres. Kennedylaan, Wielingenstraat, Scheldestraat). Het toekomstige afwaarderen van de A2 wat betreft het traject tussen Ring A10 en Utrechtse brug verhoogt de druk op afrit 9 en de onderliggende wegen in Zuid. Ook de zogenoemde 'knips' voor het autoverkeer in de stad, waarmee de stad binnen de ring in de toekomst mogelijk in aparte segmenten verdeeld wordt, kunnen zorgen voor nog meer verkeer op de Ring en op de Europaboulevard (zowel aan de Buitenveldert- als aan de Rivierenbuurtzijde). Het extra autoverkeer dat het EC zal aantrekken zal de congestie en de toch al moeizame verkeersafwikkeling verder negatief beïnvloeden. Het bestaande knelpunt wordt daarmee groter: een verkeersinfarct. Een risico is dat met het EC een aanpassing van het wegontwerp van de A10 noodzakelijk is (zie bij tekst ZuidasDok) of dat de locatie van het EC niet veilig te ontsluiten is. Extra verkeersopstoppingen zijn ongewenst om de buurten, (en bijvoorbeeld de RAI) bereikbaar te houden en om de luchtkwaliteit en algehele leefkwaliteit te waarborgen.

- De aanwezigheid van parkeermogelijkheid in de omgeving is één van de locatiecriteria. Beide locaties trekken overdag, 's avonds en 's nachts publiek dat een parkeerplek voor de auto gaat zoeken. Waarbij in de late uren, als er weinig of geen OV meer rijdt, er meer bezoekers met auto's komen. Voor beide locaties zijn de parkeergarages bij de RAI de belangrijkste mogelijke parkeergelegenheid. De RAI heeft parkeergarages met in totaal 4.000 plekken. Deze zijn echter 71 dagen per jaar volledig in gebruik door bezoekers van evenementen, RAI-personeel en zakelijk bezoek. P+R is op die dagen ook niet mogelijk. Van die 71 dagen zijn er 20 dagen per jaar waarop ook personeel en zakelijk bezoek niet in de RAI-garages kunnen parkeren omdat deze vol zijn.
  In de nabijheid van de locatie Groene Zoom zijn, op de 170 plekken in de (van 7-23u geopende) Flow Parking aan de Gelrestraat na, geen openbare parkeerplaatsen. Voor de locatie Europaboulevard zijn er enkele tientallen parkeerplekken langs het Amstelpark. De parkeervoorzieningen zijn naar verwachting voor beide locaties 71 dagen per jaar onvoldoende, met als waarschijnlijk gevolg zoekverkeer naar parkeerplekken en een parkeerinfarct op drukke uren.
- De locatie Europaboulevard is momenteel niet ontsloten voor gemotoriseerd verkeer. Daarvoor moet een inrit met voldoende opstelruimte voor voertuigen worden ingepast. Dit is fysiek zeer lastig, omdat de inrit in een afrit van de snelweg gerealiseerd moet worden. We zijn bezorgd dat deze locatie niet op een wenselijke en veilige manier kan worden ontsloten en dat een ontsluiting van deze locatie leidt tot 'opstroping' of congestie van het verkeer op de Europaboulevard, op afrit 9 van de A10 en op de A10 zelf.
- Beide locaties liggen naast belangrijke en drukke (plusnet) fietsverbindingen. Dit zijn belangrijke routes. Ze verbinden de woon- en werkgebieden aan de oostkant van de Amstel met de wijken aan de westkant, het Centrum, een deel van Zuid en verder. Veel scholieren maken gebruik van deze routes. Het extra verkeer zal een vlotte en veilige afwikkeling van het fietsverkeer verslechteren. Zie verder onder *Veiligheid*.
- Op termijn wordt het treinstation RAI uit de reguliere dienstregeling gehaald. Alle sprinters vervallen dan, om zo ruimte voor intercity's en internationale treinen te maken. Het station fungeert dan alleen nog als metrostation. De locaties worden met het OV hiermee vanuit de regio slechter bereikbaar.
- Op evenementdagen maken vele bezoekers gebruik van metro- en treinstation RAI, en metrostation Europaplein. Het kan dan extreem druk zijn en bij de vergunningverlening worden er afspraken gemaakt over de routes van de bezoekers, bijvoorbeeld door het Beatrixpark. Dit zal ook zo blijven wanneer er grote evenementen in de RAI plaatsvinden en dit zal de bereikbaarheid van het EC op deze dagen negatief beïnvloeden.
- In de plannen is er geen aandacht voor een voorrijdmogelijkheid voor taxi's. Het is bij beide locaties ook niet eenvoudig daarvoor een faciliteit te creëren. We maken ons zorgen dat taxi's in de omliggende buurten hun klanten afzetten of wachten om hun klanten op te halen. Dit gebeurt nu al bij grote beurzen en evenementen van de RAI en geeft nu al overlast in de omliggende buurten.

Veiligheid

- Voor het EC ging het college, voor onder andere de sociale veiligheid, uit van een ligging in gemengd stedelijk gebied. Daarvan is bij de twee locaties in Zuid geen sprake. De locatie Europaboulevard ligt in de lus van de op- en afrit van de A10-Zuid. De locatie Groene Zoom ligt naast het talud van de snelweg.
- Langs de wandel- en fietsroutes rond de locaties zijn in beperkte mate 'ogen' op straat – er is weinig sociale controle. De routes zijn tijdens spitstijden druk met veel woon-werk- en schoolverkeer. Daarbuiten kan het

echter rustig zijn. Dat schept in die daluren omstandigheden die criminaliteit, illegale praktijken en overlast meer kans geven. Dit verslechtert met name in de avond en nacht het veiligheidsgevoel voor sekswerkers, omwonenden, ondernemers, fietsers en passanten in de buurt. Dit geldt specifiek voor het Beatrixpark en voor de onderdoorgangen in het gebied. Verder kunnen sekswerkers regelmatig in de situatie komen dat zij na afloop van hun werk, soms met contant geld, over straat lopen richting OV, taxi of huis.

- De ervaring is dat locaties dichtbij op- en afritten van de snelweg, zoals in het Schinkelkwartier en ook de voorgestelde locaties, op stille momenten extra gevoelig zijn voor criminele activiteiten. Mensen kunnen zich hier relatief snel en ongezien verplaatsen.
- In het document 'Sociaal-maatschappelijke impact van een Erotisch Centrum op buurten' van O&S staat:" *Impact kan ook verlopen via aantrekkende werking van een locatie met een Erotisch Centrum voor jongeren op (licht) criminele activiteiten. Daarbij kan gedacht worden aan allerlei hand- en spandiensten, bijvoorbeeld in relatie tot handel in en gebruik van drugs."* In de omgeving zijn een aantal grote scholen met in totaal ca. 7000 leerlingen (verschillende scholen voor voortgezet onderwijs, ROC, vmbo's), waar jongeren vanuit de hele stad en regio dagelijks naar toe komen. Het ROC (met ca. 3500 leerlingen) en de vmbo's (Hubertus & Berkhoff en het Mediacollege met 520, resp. 320 leerlingen) zijn open tot 22.00 uur in verband met kooklessen en diverse andere avondlessen. Jongeren in die leeftijd en levensfase zijn kwetsbaar, ongeacht waar ze vandaan komen. Ruim 60% van de leerlingen van het Hubertus & Berkhoff krijgt leerweg ondersteunend onderwijs (LWOO). De leerlingen van de ROC en de vmbo's verblijven in pauzes in de openbare ruimte omdat deze scholen geen eigen buitenruimte bezitten.
- We hebben in Zuid ervaring met de raamprostitutielocatie aan de Ruysdaelkade. Hier vond vanaf 2011 vijf jaar lang cameratoezicht plaats. Sinds 2021 is er in plaats van een hernieuwd instellen van cameratoezicht gekozen voor extra inzet om overlast en criminele activiteiten te voorkomen en te beheersen. Vanuit team Veiligheid van Stadsdeel Zuid en de tegenovergelegen school (Montessori Lyceum Amsterdam) zijn er extra maatregelen genomen en is er meer inzet van stadsdeel en politie in de buurt. Waar het op de Ruysdaelkade om ongeveer veertig ramen gaat, zal het EC met honderd ramen (en bijbehorende voorzieningen) naar verwachting nog meer inzet vergen.
- We maken ons bij de locatie Groene Zoom zorgen over de route tussen het EC en station Zuid, deze loopt door het rustige Beatrixpark en hier is de sociale veiligheid een groot aandachtspunt. De afgelopen jaren heeft het stadsdeel al inzet gepleegd in het kader van overlast in het park bij de Boerenwetering.
- Bewoners, bedrijven, scholen, omliggende sportverenigingen en kerkgenootschappen wijzen op een gevoel van onveiligheid dat kan ontstaan door groepen bezoekers die, ook in de avond en nacht, zich in de buurt ophouden.

Risico's voor realiseren ZuidasDok

- Beide locaties zijn verbonden met het ZuidasDok: de verbreding van de A10 met nieuwe viaducten en rijbanen en de ondertunneling van de A10. De locatie Europaboulevard valt binnen het Tracébesluit van het ZuidasDok. De andere locatie, de Groene Zoom, grenst direct aan het tracé van ZuidasDok.
- In de Bestuursovereenkomst (2012) en Samenwerkingsovereenkomst (2014) committeren de opdrachtgevers, waaronder de gemeente Amsterdam, zich aan de realisatie van het ZuidasDok binnen het taakstellend budget. Daarin is ook vastgelegd dat de indiener van een wijziging verantwoordelijk is voor de toegenomen kosten die ontstaan door de wijziging. Wijzigingen die geen betrekking hebben op het project zelf, zijn voor rekening en risico van de indiener van het verzoek. Dit betekent dat als de realisatie van een erotisch centrum tot gevolg heeft dat vergunningen, weg- of dokontwerp, bouwlogistiek, of fasering gewijzigd dient te worden, dat de kosten van deze wijziging en het risico daarvan voor rekening van de gemeente Amsterdam komen.
- Verder is het Rijk 100 % financier van het werk aan de knooppunten, waaronder knooppunt Amstel. Dat betekent ook dat het Rijk 100% besluitnemer is over wijzigingen aan deze projecten. Bij het uitgebreid beoordelen van de locaties is een impactanalyse van de werkzaamheden en een uitgewerkt toekomstbeeld van beide locaties, voor als de werkzaamheden zijn afgerond, noodzakelijk. Deze impactanalyse wordt nu pas opgesteld. We maken ons zorgen dat een EC op de locatie Europaboulevard aanpassing van het wegontwerp en het tracébesluit noodzakelijk maakt. Dat zou vertraging en extra kosten tot gevolg kunnen hebben en daarmee nog langer voortbestaan van de fysieke barrière, uitstoot en geluidhinder middenin

stadsdeel Zuid. Ook is het een risico op vertraging van de bouwproductie in het nog lopende bouwprogramma Zuidas (waar nog ca. 7500 woningen en 400.000 vierkante meter kantoren gepland zijn).

- ZuidasDok ziet onvoldoende beschikbaarheid van werkterreinen als een top-3 risico voor het tunnelproject. De locatie Groene Zoom is vanwege de ligging en lage kosten een zeer geschikte locatie voor een werkterrein. Bovendien wordt met een werkterrein op deze locatie het alternatief, namelijk het Beatrixpark, onbelast. Dit is voor het DB een belangrijk aandachtspunt, omdat de aantasting van het Beatrixpark door een werkterrein ongewenst is. Bij gelijktijdige realisatie van dok en EC op de locatie Groene Zoom valt er niet te ontkomen aan een werkterrein in het Beatrixpark. Realisatie van ZuidasDok is voor het DB essentieel om de milieuhinder middenin stad en stadsdeel te verminderen en om ruimte te scheppen voor woningbouw, kantoren, openbare ruimte en voorzieningen.
- Het is de stellige verwachting dat een EC op een van beide locaties tot vertraging en extra kosten leidt. Vanwege de ingewikkelde bouwlogistiek is realisatie van een EC voorafgaand aan het ZuidasDok niet haalbaar of wenselijk op de voorgestelde locaties. Op de locatie Groene Zoom is het aanleggen van het ZuidasDok en de bouw van een EC niet gelijktijdig te realiseren. Exacte details moeten blijken uit de impactanalyse.

Masterplan RAI, relatie met de buurt en afspraken.

- De RAI trekt 1,5 miljoen bezoekers per jaar. Op piekmomenten bij beurzen (w.o. de huishoudbeurs) gaat het om ca 40.000 bezoekers per dag, naast de bijzondere evenementen zoals het Winterparadijs (ca. 200.000 bezoekers in twee weken aan het einde van het jaar). De RAI 'verwerkt' per jaar 700.000 auto's en 30.000 vrachtauto's. Een groot deel van de logistiek loopt nu al via de zuid- en oostzijde. De RAI geeft aan dat het grondgebied RAI Amsterdam (Zuidzijde) volledig in beslag genomen wordt voor eigen activiteiten (logistiek en bezoekersstromen), om zo ook het omliggende gebied en routes naar overige stadsdelen te ontlasten
- De voorgestelde EC locatie Groene Zoom is alleen via RAI-erfpachtterrein bereikbaar. Gezien de erfpachtsituatie is medewerking van de RAI dan ook noodzakelijk om recht van overpad te vestigen voor auto, taxi en expeditie verkeer naar het EC. Tot nu toe heeft de RAI nog niet aangegeven mee te willen werken.
- De buurt heeft nu al veel overlast van alle RAI-evenementen. Daarom gaf de gemeenteraad in 2014 met een motie de opdracht tot het installeren van een "RAI-beraad", dat de overlast moet beperken. De komst van een EC zorgt voor een verdubbeling van het aantal bezoekers van het gebied per jaar. Dit betekent gemiddeld tussen de 2000 en 7500 extra bezoekers per dag, met uitschieters op drukke dagen en weekeinden. Dit leidt tot meer drukte en overlast in de omgeving. Momenteel al wordt er door de gemeente en de RAI al ingezet op overlastbeperkende maatregelen zoals de buurtafsluitingen, inzet verkeersregelaars etc.
- De RAI werkt samen met de gemeente aan het zogenoemde Masterplan RAI om de overlast voor de omgeving te verminderen, het economisch en maatschappelijk functioneren van de RAI te verbeteren en een impuls te geven aan Amsterdam Congresstad. Dit past bij de ambities voor Amsterdam als congresstad, zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Het masterplan bevat voorstellen voor nieuwe woningen en voorzieningen. De ambitie van de RAI is om aan de zuidzijde van de RAI een logistieke in- en uitrit te realiseren. Het DB staat positief tegenover het masterplan met de menging van functies op het RAI-terrein en de gebiedsontwikkeling met bijna 600 woningen.
- Een belangrijk onderdeel van het masterplan is een logistiek centrum/ logistieke tunnel dat het gehele RAI-complex vanaf de zuidzijde, langs de beoogde locatie Groene Zoom, ontsluit. Deze logistieke route is voor het gebied belangrijk om de huidige voortdurende overlast door expeditieverkeer aan de noordzijde van de RAI, bij de Wielingenstraat, te voorkomen. Als er aan die zuidzijde een EC zou komen, zou het masterplan van de RAI moeten worden gewijzigd.
- Er is nu parkeer- en taxioverlast in de omliggende buurten. Deze buurten worden op drukke beursdagen voor autoverkeer van buiten de wijk afgesloten. We zien nu al dat op drukke beursdagen de RAI slecht bereikbaar is. Dit zal ook gaan gelden bij het realiseren van een Erotisch Centrum op een van beide locaties in Zuid.

2. Welke kansen kan de komst van het Erotisch Centrum bieden voor de buurt / het stadsdeel?

We benoemen hier enkele algemene kansen:

- Een EC kan mogelijk in algemene zin bijdragen aan veiligheid voor sekswerkers en enkele veilige werkplekken bieden aan groepen waarvoor nu weinig sekswerkplekken bestaan, zoals bijvoorbeeld mannen, transpersonen en LHBTIQ+ -sekswerkers.
- Een Erotisch Centrum is een grote publiekstrekker. Dit betekent meer potentiële klanten voor winkeliers en horeca in de buurt.
- Met meer bezoekers in het gebied zijn er meer ogen op de straat, dit betekent wellicht een grotere sociale controle.
- Beide beoogde locaties zijn in de nabijheid van een buurt met relatief veel draagkracht. De ervaring leert ons dat in stadsdeel Zuid vaak solidariteit en verbindingen ontstaan tussen draagkrachtige buurten en mensen in een kwetsbare positie.

3. **Wat vindt u van de omvang van het programma van het Erotisch Centrum: circa 100 sekswerkplekken, horeca, erotisch entertainment, cultuur, educatie? In het locatieonderzoek treft u de nodige informatie over het voorlopig programma van eisen met de verschillende functies.**

Het DB van Zuid vindt het voorgestelde EC te omvangrijk voor de twee locaties in Zuid.

- In het voorstel wordt uitgegaan van 100 ramen in combinatie met horeca, een theater, educatie en cultuur. Het verwachte aantal bezoekers aan het EC is anderhalf miljoen per jaar. Dit is vergelijkbaar met het totaalaantal bezoekers aan alle evenementen in de RAI in een jaar en kan de grootste publiekstrekker van de stad worden na het Rijks- en Van Goghmuseum.
- De verwachting is dat niet zo zeer de sekswerkplekken tot problemen zullen leiden, maar wel de drukte en activiteiten die in de nabijheid van die plekken te verwachten zijn, zoals geschetst onder vraag 1. De combinatie met entertainment en horeca zullen zorgen voor een extra aantrekkende werking.
- Een publiekstrekker van deze omvang trekt veel verkeer, logistieke bewegingen en bezoekers. We maken ons grote zorgen over de gevolgen van de afwikkeling van het verkeer op de Europaboulevard en enkele andere wegen in de nabijheid van het EC, op omliggende buurten, op de grote druk op de openbare ruimte, vooral bij de evenementen en beurzen in de RAI. Een EC trekt ook bezoekers in de avond en nacht. Een groot knelpunt is de bereikbaarheid van het EC nadat het OV stopt met rijden. Het is nu al een flinke uitdaging om de overlast van en rond de RAI binnen de perken te houden. De beoogde omvang van het EC is naar het oordeel van het DB te groot om te kunnen inpassen op de beide locaties.
- We missen de stedenbouwkundige context van de inpassing van een EC van dit formaat voor de omgeving van de locaties. We missen in het inpassingsonderzoek een beeld van de gevolgen van de functie op de plek.

4. **Welke impact verwacht u van het Erotisch Centrum op de leefbaarheid, de maatschappelijke voorzieningen en de (sociale en verkeers-) veiligheid in de buurt? Wij verzoeken u daarbij aandacht te besteden aan het advies van O&S en het advies van de politie, bijlagen bij de raadsbrief.**

Het DB geeft hieronder een aantal belangrijke voorzieningen weer die impact kunnen gaan ondervinden van een EC op één van beide locaties. De gevraagde impact op de leefbaarheid behelst ook de hiervoor onder vraag 1 benoemde aspecten verkeer en vervoer, veiligheid, RAI en Zuidasdok. Bij de verwachte impact willen we aangeven dat uit de stukken nog veel onzekerheid blijkt over het functioneren en de gevolgen voor de omgeving van het EC.

Voorzieningen in de omgeving

- In de omgeving van de locaties bevinden zich verschillende schoollocaties met grote aantallen scholieren. In de directe nabijheid liggen het ROC Zuid (3.500 leerlingen) en de vmbo-school Hubertus & Berkhoff (500 leerlingen). Deze beide scholen hebben ook een avondprogramma. De scholen hebben geen schoolplein,

maar gebruiken hiervoor de omliggende openbare ruimte. De scholen omschrijven hun leerlingen als 'kinderen met een kwetsbare achtergrond'. Uit cijfers van Hubertus & Berkhoff blijkt dat meer dan 60% van de leerlingen zijn geïndiceerd voor Leerweg Ondersteund Onderwijs. De leerlingen komen uit heel Amsterdam en daarbuiten. De leerlingen van de scholen in de directe omgeving en de vele scholen in de iets wijdere omgeving gebruiken de twee voorgestelde locaties als schoolroute. Zij maken van dezelfde metrostations, OV-haltes en fiets- en autovoorzieningen gebruik als de bezoekers van het EC. Dit geldt ook voor de leerlingen van andere middelbare scholen in de omgeving (w.o. Sint Nicolaaslyceum, Vossius Gymnasium, Mediacollege; opgeteld ca. 2400 leerlingen).

- Het ROC en de vmbo-school geven aan veel te moeten doen voor een goed en veilig onderwijsklimaat voor hun leerlingen in een kwetsbare situatie. Ze wijzen op diverse incidenten waarbij politie, handhaving (THOR) en Team Veiligheid van stadsdeel Zuid betrokken zijn en ze vragen met betrekking tot de twee mogelijke EC-locaties 'een andere keuze te maken'.
- Vestiging van kwetsbare groepen in het naastgelegen gebied Kop Zuidas:
    - Woonzorglocatie De Oevers (Cordaan) is hier gevestigd. Dit is een woonzorgconcept voor ouderen met dementie.
    - Het zogenaamde startblok Kop Zuidas wordt in gebruik genomen door 60 jonge statushouders en 60 woonstarters.
    - In de komende jaren wordt een maatschappelijke opvang voorzien. De beoogde doelgroep van de opvang zijn ex dak- en thuislozen en ex-verslaafden. De organisatie (perMens) maakt zich met de komst van EC in de nabijheid zorgen over het draagvlak van de omgeving voor kwetsbare doelgroepen bij de buurtbewoners, onderwijsinstellingen en ondernemers.
- Tegenover de locatie Europaboulevard worden momenteel 280 vluchtelingen (vooral uit Oekraïne) opgevangen.
- De locatie Europaboulevard ligt op circa 60 meter van de zij-ingang van het Amstelpark (met de ingang van de grote speeltuin) en op circa 200 meter van de hoofdingang. Het naastgelegen park is open van zonsopgang tot zonsondergang.
- De locatie heeft nu functies als waterberging en als ecologische 'stepping stone'.

5. **Welke economische impact verwacht u dat het Erotisch Centrum zal hebben op de buurt?**

- Voor omliggende bedrijven kunnen nadelige economische gevolgen ontstaan. Zo kunnen bezoekers/klanten wegblijven, omdat zij niet geassocieerd willen worden met (het imago van) het Erotisch Centrum. Dit kan bijvoorbeeld gevolgen hebben voor de aantrekkelijkheid, karakter en sfeer van de winkelstraten en de horecavoorzieningen in de buurt.
- Bij de verwachte hoeveelheid bezoekers is het mogelijk dat de bedrijvigheid in de omgeving zich daarop gaat aanpassen. Mocht het EC inderdaad een publiekstrekker worden, dan is het voor horeca en winkels rondom de RAI aantrekkelijk om zich op het profiel van deze bezoekers aan te passen. Te verwachten zijn bijvoorbeeld geldwisselkantoren en horeca of souvenirwinkels die verwijzen naar het EC. Dit kan een negatief effect hebben op de leefbaarheid in de omgeving. Het Erotisch Centrum kan echter ook leiden tot meer potentiële klanten voor omliggende winkeliers en horeca.
- De komst van het EC kan het imago en de aantrekkingskracht van de Zuidas negatief beïnvloeden. En daarmee ook die van Amsterdam als vestigingsplaats van hoofdkantoren van internationale bedrijven verslechteren. Voor het aantrekken van bedrijven en instellingen kan een EC negatieve impact hebben.
- De RAI maakt zich zorgen over het aantrekken van internationale beurzen en de ambitie van de stad om zichzelf als congresstad meer op de kaart te zetten. Ook andere belanghebbenden in de omgeving geven aan dat ze deze zorgen hebben.

6. **Indien u negatieve impact verwacht, aan welke randvoorwaarden moet volgens uw stadsdeel worden voldaan om die impact beheersbaar te houden? Welke oplossingen/maatregelen ziet u om aan uw zorgen tegemoet te komen?**

Zoals hierboven is aangegeven verwacht het DB een negatieve impact op deze locaties die niet voldoende beheersbaar kan worden gemaakt. Dat neemt niet weg dat in principe enkele aspecten beheersbaarder gemaakt kunnen worden, ook al is dit complex. Hieronder wordt daarvan een beeld gegeven:

Veiligheid

- Voorwaarden voor de veiligheid van sekswerkers zijn:
  - Inpandige beveiliging;
  - Inpandige hulpverlening;
  - Veilig (openbaar) vervoer in de nacht;
  - Een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte die de sociale cohesie en de sociale controle onder sekswerkers bevordert.
- Voorwaarden voor veiligheid/voorkomen van negatieve effecten van bezoekers rondom de locaties zijn:
  - Lichtschouw en onderhoud van groen bij donkere plekken;
  - Extra inzet van politiecapaciteit om zo voor voldoende toezicht in de omgeving te kunnen zorgen en te kunnen ingrijpen wanneer dat nodig is door politie;
  - Inzet van handhaving (THOR) en hosts tijdens kwetsbare tijdstippen;
  - Voorkomen moet worden dat sekswerkers in de situatie komen dat zij met veel contact geld over straat lopen. Het EC moet een afstortmogelijkheid bieden voor het storten van contant geld;
  - Nadere afspraken met de omliggende scholen en extra aandacht voor kwetsbare tieners en adolescenten;
  - Extra verlichting bij bestaande onderdoorgangen en viaducten (ook bij de nieuw geplande in het kader van Zuidasdok en tussen EMA en RAI).

Leefbaarheid/bereikbaarheid

- In de nacht rijdt het openbaar vervoer niet rondom de beoogde locaties van het EC. Randvoorwaarde is dat het EC ook tijdens de nachtelijke uren goed wordt ontsloten. O.a. voldoende voorrijmogelijkheid is belangrijk om in de avond en nacht het EC bereikbaar te houden, ook voor de veiligheid van sekswerkers. Het in goede banen leiden van wachtende en rijdende taxi's is essentieel.
- Maatregelen die de RAI nu neemt om de overlast te beperken bij beurzen en evenementen zullen bij de komst van het EC vaker moeten worden ingezet. Het gaat hierbij om de inzet van verkeersregelaars en buurtafsluitingen.

Groene Zoom

- Afspraken met de RAI zijn nodig over het parkeren, expeditie, halen en brengen, taxi's, de toegankelijkheid, beheer en handhaving en gevolgen van de evenementen, beurzen en congressen.
- De fietsroute over het centrale RAI-terrein wordt jaarlijks tijdens grote beurzen een aantal dagen per jaar afgesloten. Bij een EC op de locatie Groene Zoom moet deze route als alternatieve route het hele jaar beschikbaar blijven.

Europaboulevard

- Een verkeersveilige ontsluiting is voor het DB Zuid een randvoorwaarde. Hiervoor is een uitgewerkt ontwerp voor de verkeerskundige inpassing van het EC nodig, naast een impact analyse op de gevolgen voor de bouw van Zuidasdok. Om een slechtere bereikbaarheid van de omgeving te voorkomen moet de verkeersaantrekkende werking van het centrum minimaal zijn.
- De afsluiting van het Amstelpark na zonsondergang en handhaving in het park moet ook in de toekomst geborgd blijven.
- Bij de inpassing moeten er maatregelen meegenomen worden voor de ecologische en waterbergende functie. Het te dempen water moet naast de natuurwaarde elders in de Buitenveldertse polder worden gecompenseerd, naast het compenseren van het kappen van bomen uit de hoofdbomenstructuur voor een inrit.

7. **Zijn er specifieke doelgroepen met wie wij in gesprek moeten over een inpassing van het EC, als de locatie De Groene Zoom of Europaboulevard als locatie door het college wordt aangewezen (dit ziet op een mogelijke vervolgfase)?**

- Verschillende partijen geven aan dat de komst van een EC schuurt met de door de gemeente met hen gemaakte afspraken en/of gesloten overeenkomsten. De afspraken die zijn gemaakt met bewoners in het RAI-beraad zijn hiervan een voorbeeld. Hetzelfde geldt voor die met RAI, EMA, Nhow-hotel en het Rijk (wat betreft tracé en Zuidasdok). Bij het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA) gaat het om afspraken die met de Staat der Nederlanden zijn gemaakt (over "security" en "tranquility"). Een aantal partijen geeft aan zich zorgen te maken over draagvlak voor hun voorziening of over het functioneren daarvan. Denk daarbij aan de scholen en de verschillende maatschappelijke voorzieningen in de directe nabijheid van beide locaties. Hiermee zal nader contact moeten worden gelegd als het college een EC op een van beide locaties in Zuid wil realiseren. Een aantal andere partijen geeft aan procedures te willen starten voor schadeclaims. Het ligt voor de hand om met deze en met andere partijen in gesprek te gaan als het college een EC op een van beide locaties in Zuid wil realiseren.
- Het DB Zuid vindt het belangrijk dat alle stakeholders over een inpassing van het EC kunnen meepraten. De afgelopen periode heeft het DB Zuid vele reacties ontvangen van bewoners, bedrijven, scholen en maatschappelijke organisaties uit de omgeving van de beoogde locaties. Deze zorgen zijn ook geuit tijdens de informatiebijeenkomst van de burgemeester en tijdens zittingen van de stadsdeelcommissie. De verslagen van de hoorzittingen van de stadsdeelcommissie zijn als bijlage bij dit conceptadvies gevoegd.
- Meer dan 600 bewoners en andere stakeholders hebben schriftelijk gereageerd. Deze reacties hebben dezelfde strekking als weergegeven in de verslagen van de hoorzittingen.

Overige suggesties:

Het DB van Zuid wil in zijn algemeenheid meewerken aan stedelijke opgaven die het belang van afzonderlijke stadsdelen overstijgen. Dat geldt ook hier. In dit geval gaat het primair om het probleem op de Wallen wat betreft drukte en overlast. Als Zuid een bijdrage kan leveren om dit probleem te verkleinen, dan staat het DB daarvoor vanzelfsprekend open, al zullen we daarbij ook oog houden voor eventuele negatieve effecten. We zien deze opgave breder dan het verplaatsen van de ramen van de Wallen naar een andere plek. Zoals in het coalitieakkoord is aangegeven is de positie van de sekswerkers, hun veiligheid en de samenwerking tussen sekswerkers, hulpverlening, gemeente, politie en Openbaar Ministerie ook een belangrijke opgave. Een groot aandeel van de prostitutie vindt plaats buiten de vergunde plekken in hotels, thuissituaties, vakantieparken en dergelijke. Wij vinden het dan ook lastig om alleen naar de voorgestelde twee locaties te kijken en niet ook mee te denken over het algehele prostitutiebeleid en het in dat kader scheppen van meer legale werkplekken.

Het DB wil voor het verdere traject dan ook graag aan het college enkele suggesties meegeven. Zo kan in een geheel nieuwe gebiedsontwikkeling worden gekeken naar een passende locatie voor een EC. Daar kan vanaf het begin af aan worden ingespeeld op deze voorziening en het gebied kan zo worden ingericht dat optimaal wordt ingespeeld op de eisen die zo'n centrum stelt. In zo'n situatie is de aanwezigheid van een erotisch centrum van meet af aan bekend voor iedereen.
Het DB van Zuid adviseert om na te denken over verschillende kleinere locaties met tien tot ten hoogste dertig ramen. Het gaat dan om een ander scenario dan dat van een EC zoals nu voorgesteld, maar het DB acht dit de moeite waard om opnieuw te overwegen. Een van de grote bezwaren heeft immers met de omvang (en bijbehorende overlast, etc.) te maken en de moeilijkheid zo'n grote voorziening in te passen. Kleinere locaties van deze genoemde omvang (10-30 ramen) passen bovendien bij het advies dat de commissie Sorgdrager de gemeente Utrecht gaf over dit onderwerp, waarbij de commissie wees op de veiligheid die bij grotere locaties door toenemende anonimiteit sterk afneemt.
Een andere mogelijk interessante optie voor Amsterdam is die van "love hotels" of "rendez-vous hotels" zoals die in verschillende Aziatische landen, maar ook in bijvoorbeeld België, bestaan. Ze bieden kamers aan voor nachten, dagdelen en uren en ze zijn te gebruiken door iedereen die dit wil. Daarmee ontstaan plekken die zowel voor betaalde als voor onbetaalde intimiteit en seks kunnen worden gebruikt.
Overigens roept het DB het college ook op om na te denken over legalisering van de nu nog illegale

prostitutiesituaties in hotels, vakantieparken en in woonhuizen. Verspreide prostitutie op vele kleine plekken waar de sekswerkers net als andere ZZP'ers hun legale beroep kunnen uitoefenen, geeft in het algemeen weinig of geen overlast.

Samenvatting conceptadvies DB Zuid:

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid heeft op verzoek van het college B en W een advies opgesteld over de komst van een Erotisch Centrum op de locaties Groene Zoom of Europaboulevard voor circa 100 sekswerkplekken met horeca en (erotisch) entertainment en naar verwachting anderhalf miljoen bezoekers per jaar. Na aanvullende feiten en informatie in beeld te hebben gebracht, concludeert het dagelijks bestuur dat dit voorstel niet past op deze locaties. Beide locaties zijn daarvoor niet geschikt als gevolg van de verkeer- en parkeersituatie, de diverse gemaakte afspraken en de te verwachten overlast bovenop de huidige situatie. De specifieke locaties zijn hierbij het knelpunt, niet de aard of het karakter van het voorgestelde centrum.
Uit de antwoorden op de zeven door het college gestelde vragen blijkt dat een erotisch centrum zoals voorgesteld door het college op twee locaties in Zuid negatieve gevolgen heeft voor:

- Verkeer, logistiek en parkeren, bereikbaarheid.
  De A10 en de omliggende wegen zijn nu al een knelpunt voor verkeer. Het erotisch centrum zorgt, met anderhalf miljoen bezoekers per jaar, voor extra verkeer. Omdat er ook onvoldoende parkeer- en taxiplekken zijn, zal de komst van een erotisch centrum leiden tot een slechtere bereikbaarheid van de wijk en congestie rondom de A10, af- en opritten en Europaboulevard: buiten de daluren ontstaat er een verkeers- en een parkeerinfarct.

- Omvang, overlast en impact van het Erotisch Centrum.
  Een erotisch centrum met anderhalf miljoen bezoekers betekent een verdubbeling van het aantal bezoekers in de buurt. De evenementen en activiteiten in de RAI leveren nu al veel overlast op voor bewoners, ondernemers en scholen. Een grote publiekstrekker als het beoogde EC op een van beide locaties geeft zorg voor de vele leerlingen in de buurt, vergroot de druk op de buurt en mogelijk de onveiligheid. Het karakter van de buurt, en het aanbod van winkels en horeca zullen ook veranderen.

- Gemaakte afspraken en overeenkomsten, relatie erfpacht RAI-terrein.
  Op basis van afspraken zijn verwachtingen gewekt bij bewoners, ondernemers, instellingen en scholen. De ontwikkeling van een erotisch centrum schuurt daarmee. Er is een risico op procedures en schadeclaims en daarmee op vertraging van het ZuidasDok en toekomstige woningen op Zuidas en RAI-terrein. Bovendien is medewerking van verschillende partijen (onder meer de RAI en het Rijk) noodzakelijk om een EC te kunnen realiseren.

- Gevolgen voor gebiedsontwikkeling en functioneren RAI.
  Een centrum op de locatie Groene Zoom betekent dat het masterplan RAI, dat de RAI met de gemeente wil ontwikkelen, moet worden gewijzigd. Dit beïnvloedt de haalbaarheid en vertraagt de te bouwen woningen en logistieke voorziening. Het duurt langer voordat de overlast van de RAI wordt verminderd. Daarnaast komt het versterken van Amsterdam als congresstad mogelijk in het gedrang.

- Relatie bouw ZuidasDok.
  Het is de stellige verwachting dat een EC op een van beide locaties tot vertraging en extra kosten leidt. Vanwege de ingewikkelde bouwlogistiek is realisatie van een EC voorafgaand aan het ZuidasDok niet haalbaar of wenselijk op de voorgestelde locaties. Op de locatie Groene Zoom is het aanleggen van het ZuidasDok en de bouw van een EC niet gelijktijdig te realiseren. Exacte details moeten blijken uit de impactanalyse.

Het DB van stadsdeel Zuid denkt graag mee over een oplossing van het probleem op de Wallen en verbetering van

positie en veiligheid van sekswerkers. Daarbij maken we graag gebruik van onze aanpak en ervaring met de sekswerkplekken op de Ruysdaelkade. In algemene zin zou gekeken kunnen worden naar realisatie van een EC op een locatie in de ontwikkeling van een nieuw gebied. Ook zou het DB zich verschillende kleinere prostitutielocaties of 'love hotels' kunnen voorstellen. Het DB wil deze drie opties dan ook expliciet onder de aandacht van het college brengen. Mocht het college andere locaties of andere vormen voor een EC in Zuid voorstellen, dan zal het DB daar constructief naar kijken.

Advies stadsdeelcommissie:

Advies van de stadsdeelcommissie aan het DB

Inleiding

Naar aanleiding van het verzoek van het college heeft de stadsdeelcommissie (SDC) de afgelopen maanden onderzoek verricht naar twee voorkeurslocaties in Amsterdam-Zuid voor de mogelijke vestiging van een erotisch centrum, te weten de Groene Zoom en Europaboulevard.

Ten behoeve van het onderzoek van de SDC zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd, waar buurtbewoners, ondernemers, scholen, maatschappelijke instellingen, sekswerkers, deskundigen en andere belanghebbenden hun zorgen en inzichten met de SDC hebben gedeeld. Naast deze bijeenkomsten hebben vele betrokkenen hun stem laten horen tijdens de vergaderingen van de SDC , is er een demonstratie georganiseerd en hebben de commissieleden talloze brieven en petities ontvangen.

De vele en diverse bijdragen schetsen een beeld waaruit blijkt dat de huidige plannen voor een nieuw erotisch centrum geen draagvlak kennen. De meest voorkomende geuite zorgen gaan over het grote aantal geschatte bezoekers, de mogelijke overlast, verkeersdrukte, veiligheid en sociale cohesie in de buurt. Vooral de omvang van het project wekt veel onbegrip op. Enkele insprekers benadrukken dat het hier niet om een 'NIMBY'-situatie gaat, omdat zij van mening zijn dat kleinschalige vormen van sekswerk wél op draagvlak zouden kunnen rekenen.

De leden van de SDC willen de belanghebbenden in Zuid bedanken voor hun geduld, waardevolle input en algehele betrokkenheid. Na afloop van het onderzoek is de SDC unaniem tot de conclusie gekomen dat de twee voorkeurslocaties in Zuid niet geschikt zijn voor de vestiging van een erotisch centrum.

De SDC heeft het conceptadvies van het dagelijks bestuur (DB) positief ontvangen. De leden van de SDC zijn tevreden over de opsomming van feiten en argumenten. In grote lijnen ondersteunt de commissie het advies en wenst zij aanvullingen te bieden op de zeven gestelde vragen in haar eigen advies.

Aanvullingen

Vraag 1: Welke zorgen wilt u het college meegeven over de mogelijke komst van het Erotisch Centrum in uw stadsdeel op de locatie De Groene Zoom en de locatie Europaboulevard? Graag de zorgen per locatie specificeren.

De SDC sluit zich aan bij de zorgen die geformuleerd zijn in het conceptadvies van het DB. In algemene zin maakt de SDC zich zorgen over de algehele leefbaarheid van het gebied. Het gebied rondom de RAI ondervindt reeds aanzienlijke drukte met een jaarlijks aantal van 1,5 miljoen bezoekers, met alle gevolgen van dien. Het toevoegen van een erotisch centrum aan dit gebied en daarmee de bezoekersdruk verdubbelen, vormt dan ook een grote zorg en wordt als onhoudbaar voor de buurt beschouwd. Daarnaast leven er zorgen over de toename van criminaliteit en (het gevoel van) onveiligheid.

Toevoeging[1] VVD en CDA:

[1] Toevoegingen zijn ingebracht door de hier genoemde partijen. Dit is dus géén algemeen meerderheidsadvies. We hebben gekozen voor het woord 'toevoeging', omdat het soms gaat om feiten (en geen meningen of standpunten) die een partij graag toegevoegd zou zien aan het advies, maar die andere

Bij het punt van het DB over de aanwezigheid van parkeermogelijkheid in de omgeving, willen VVD en CDA graag benadrukken dat het college ook nog eens voornemens is ongeveer 150 parkeerplekken te verwijderen aan de Europaboulevard. De parkeervoorzieningen zijn dus niet alleen in de huidige situatie onvoldoende (volgens het DB is er nu al een tekort op minimaal 71 dagen per jaar), maar zullen door het verwijderen van deze parkeerplaatsen nog ontoereikender worden.

Vraag 2: Welke kansen kan de komst van het Erotisch Centrum bieden voor de buurt / het stadsdeel?

De SDC ziet geen additionele kansen voor de komst van het erotisch centrum in deze buurten en voor het stadsdeel.

Toevoeging VVD:
Bij het eerste punt van het DB hierover wil de VVD graag opmerken dat als een erotisch centrum al mogelijk kan bijdragen aan veiligheid voor sekswerkers, dat dit bijdraagt aan kansen voor sekswerkers: dit zijn geen kansen voor de buurt en/of het stadsdeel.
Vele deskundigen en belangenorganisaties voor sekswerkers, zoals het Prostitutie Informatie Centrum, Red Light United, PROUD Nederland, de stichting Bright Fame, de commissie-Sorgdrager en universitair onderzoeker Lessing (Universiteit Leiden) hebben echter juist laten weten in een erotisch centrum géén oplossing te zien als het gaat om het verbeteren van de veiligheid voor sekswerkers. Zij vrezen bij de komst van een erotisch centrum onder andere voor meer onveiligheid, afname van geestelijk welzijn en afname van inkomsten voor sekswerkers én een toename van mensenhandel.

Toevoeging GroenLinks:
Verschillende (losse) elementen van het erotisch centrum kunnen mogelijk kansen bieden voor stadsdeel Zuid. Denk hierbij aan veilig vergunde werkplekken voor de vaak onzichtbare groepen sekswerkers, zoals mannen, transpersonen en escorts, die momenteel, ook in stadsdeel Zuid, veelal in de illegaliteit opereren. Daarnaast kunnen hoogwaardige horecagelegenheden, zoals een theater, museum of club, door verschillende groepen in Zuid worden beschouwd als een potentiële kans voor het stadsdeel.

Vraag 3: Wat vindt u van de omvang van het programma van het Erotisch Centrum: circa 100 sekswerkplekken, horeca, erotisch entertainment, cultuur, educatie? In het locatieonderzoek treft u de nodige informatie over het voorlopig programma van eisen met de verschillende functies.

Het onderzoek van de SDC toont aan dat de omvang van het erotisch centrum veel te groot is. De impact van een dergelijk centrum is zo significant dat waarschijnlijk geen enkele buurt in staat zou zijn om dit te dragen. Het erotisch centrum zou een extra toeristische trekpleister in Amsterdam worden. Het plan is opgezet als een private onderneming met winstoogmerk en de eigenaar zal naar verwachting zo veel mogelijk bezoekers willen aantrekken (bijvoorbeeld door te adverteren in het buitenland). Het is belangrijk om toe te voegen dat door het college herhaaldelijk is benadrukt dat sekswerkers niet de oorzaak zijn van overlast op de Wallen, maar dat feesttoeristen hiervoor verantwoordelijk zijn. Deze feesttoeristen maken gebruik van alle faciliteiten die het Wallengebied te bieden heeft en nu lijkt het erop dat deze situatie wordt gerepliceerd in het erotisch centrum.

De SDC is van mening dat ook een erotisch centrum van kleinere omvang op de voorgestelde locaties niet geschikt is. Beide locaties zijn ongeschikt vanwege onder meer de verkeers- en parkeerproblematiek, zowel voor het voorgestelde centrum als voor een eventueel kleiner centrum. Daarnaast zullen er onoverkomelijke complicaties ontstaan met betrekking tot de uitvoering van Zuidasdok en het Masterplan RAI.

partijen niet noodzakelijkerwijs willen benadrukken. In sommige andere gevallen gaat het wel om een minderheidsstandpunt van een partij. Omdat het naast elkaar gebruiken van 'toevoeging' en 'minderheidsstandpunt' voor enige verwarring zorgt, kiezen we ervoor om het overal 'toevoeging' te noemen.

Vraag 4: Welke impact verwacht u van het Erotisch Centrum op de leefbaarheid, de maatschappelijke voorzieningen en de (sociale en verkeers-) veiligheid in de buurt? Wij verzoeken u daarbij aandacht te besteden aan het advies van O&S en het advies van de politie, bijlagen bij de raadsbrief.

De SDC sluit zich aan bij het antwoord van het DB. De SDC verwacht een negatieve impact op de leefbaarheid, de maatschappelijke voorzieningen, de sociale veiligheid en verkeersveiligheid in de buurt. Uit het gemeentelijke rapport is gebleken dat het erotisch centrum waarschijnlijk een negatieve invloed zal hebben op de (kwetsbare) jeugd, die hierdoor mogelijk in aanraking komt met criminaliteit. Bij het selecteren van de voorkeurslocatielijst is er alleen gekeken naar het aandeel jongeren dat in een buurt woont, zonder rekening te houden met het feit dat stadsdeel Zuid het grootste aantal scholen van de stad kent, waar duizenden (kwetsbare) jongeren uit alle stadsdelen en van buiten de stad dagelijks naartoe komen.

Alle omliggende scholen hebben inmiddels hun bezorgdheid geuit en laten weten dat een erotisch centrum in de omgeving zeer onwenselijk is. Zowel de directies, ouders als leerlingen vrezen ernstige gevolgen voor de laatste groep (zie ook de verslagen van de hoorzittingen op 3 en 12 april 2023, die als bijlagen zijn toegevoegd aan dit stadsdeeladvies).

Daarnaast heeft de politie aangegeven dat de komst van het erotisch centrum ten koste zal gaan van de reeds zeer beperkte politiecapaciteit. De burgemeester heeft namelijk geen plannen om de drie huidige prostitutiegebieden in Amsterdam volledig te sluiten na de opening van het erotisch centrum, namelijk de Wallen, het Singel (Centrum) en de Ruysdaelkade in Zuid. Dit betekent dat de politiecapaciteit verdeeld zal moeten worden over vier prostitutieplekken. De politie kampt momenteel al met grote capaciteitsproblemen, vooral in de avonden, nachten en weekenden, waarbij de bezetting lager is dan gewenst. Extra politie-inzet in Amsterdam valt buiten de verantwoordelijkheid van Amsterdam zelf en ligt bij de centrale overheid. De centrale overheid heeft juist aangegeven dat de huidige politiecapaciteit niet eerlijk en evenredig verdeeld is over het land en de Randstad eigenlijk "te veel" politie heeft. In de komende jaren streeft men naar een eerlijkere verdeling, met een reële kans op minder in plaats van meer politie. We vinden dit een risico dat de gemeente niet zou moeten nemen, aangezien het de veiligheid van sekswerkers, bewoners, bezoekers, ondernemers en andere betrokkenen negatief beïnvloedt.
Tijdens de hoorzitting op 12 april in stadsdeel Noord gaf de politie verder aan zich zorgen te maken over de veiligheid van sekswerkers in een erotisch centrum, ongeacht de locatie. Daarnaast verwacht de politie meer overlast buiten het erotisch centrum dan binnen en vreest met name voor een toename van straatintimidatie door dronken bezoekers. Dit heeft een negatieve invloed op de veiligheid.

Onze bezorgdheid betreft eveneens de impact van het erotisch centrum op verschillende andere gebieden. Het aantal verwachte bezoekers zou een verdubbeling betekenen van het aantal bezoekers van het RAI-gebied. Hierdoor zal naar verwachting de leefbaarheid voor schoolgaande jeugd, bewoners en werkenden in omliggende wijken onder druk komen te staan, zowel door het grote aantal voorspelde bezoekers als het daarmee gepaard gaande toenemende verkeer. Maatschappelijke voorzieningen zullen hier eveneens aanzienlijke hinder van ondervinden. Op basis van de adviezen van Onderzoek en Statistiek (O&S) en de politie verwachten wij dat de sociale veiligheid in de buurt eerder zal afnemen dan toenemen. Daarnaast achten wij de verkeersveiligheid als risico, aangezien de omliggende straten en parkeergelegenheden bij lange na niet toereikend is voor de grote aantallen extra bezoekers die voornamelijk 's avonds en 's nachts, wanneer het openbaar vervoer beperkt is, met eigen vervoer naar het erotisch centrum zullen reizen.
De SDC wijst op de mogelijke verkeerschaos, vooral tijdens evenementen en congressen in de RAI. Ook grenzen beide voorgestelde locaties aan parken, die niet geschikt zijn om extra overlast te verwerken.

De SDC voorziet dat de komst van een erotisch centrum leidt tot een verslechtering van de leefbaarheid in de buurt, waarbij veel (langdurige) bewoners zich gedwongen voelen om de buurt of zelfs de stad te verlaten. Dit is een trend die helaas steeds vaker voorkomt in Amsterdam en ertoe leidt dat de stad steeds minder "Amsterdam" wordt. De ziel van de stad lijkt te verdwijnen, omdat de stad lijkt te worden ingericht voor bezoekers, toeristen en mensen met ofwel zeer weinig ofwel zeer veel financiële middelen.

Vraag 5: Welke economische impact verwacht u dat het Erotisch Centrum zal hebben op de buurt?

De SDC sluit zich aan bij het antwoord van het DB. De commissie verwacht per saldo een negatief economisch effect wanneer de aantrekkelijkheid van de Zuidas als internationaal zakendistrict afneemt en het Masterplan RAI niet in volle omvang kan worden uitgevoerd. Daarnaast bestaat er een reële kans op juridische procedures, wat mogelijk een negatieve economische impact zou hebben op de gemeente.

Ook maakt de SDC zich grote zorgen over de gevolgen voor de woningmarkt in het gebied, waaronder een negatief effect op de algehele woningbouw, de realisatie van sociale huisvesting en de waarde van vastgoed.

Vraag 6: Indien u negatieve impact verwacht, aan welke randvoorwaarden moet volgens uw stadsdeel worden voldaan om die impact beheersbaar te houden? Welke oplossingen/maatregelen ziet u om aan uw zorgen tegemoet te komen?

In de huidige opzet zijn de bezoekersaantallen zo groot dat er niet meer gesproken kan worden over beheersbaar houden. De wijk heeft nu al te veel bezoekers: dat aantal verdubbelen is absoluut niet wenselijk.

Voor serieuze en geconcentreerde aanpak van overlast lijkt de handhavingscapaciteit niet aanwezig. De verkeerssituatie in de omgeving kan niet dusdanig worden aangepast dat die veilig en toereikend kan worden gemaakt.

Vraag 7: Zijn er specifieke doelgroepen met wie wij in gesprek moeten over een inpassing van het Erotisch Centrum, als de locatie De Groene Zoom of Europaboulevard als locatie door het college wordt aangewezen (dit ziet op een mogelijke vervolgfase)?

De SDC sluit zich aan bij het antwoord van het DB en voegt daar graag aan toe:
Bewoners en bewonersorganisaties; scholen als ROC, Hubertus & Berkhoff, het St. Nicolaas Lyceum, Media College, Vossius Gymnasium; RAI; EMA; VNO-NCW; MVA (Makelaars Vereniging Amsterdam); sekswerkers en belangenorganisaties voor sekswerkers; de centrale overheid (mbt Zuidasdok en andere gevolgen verkeer en infrastructuur); omliggende ambassades en consulaten; hotels als nhow, MotelOne, Van der Valk Zuidas en Novotel; belangenorganisaties voor ouderen; de Liberaal Joodse Gemeente; Vrienden van het Amstelpark & Vrienden van het Beatrixpark.

De SDC is van mening dat buurtbewoners veel te laat zijn meegenomen in de plannen. Voor een plan als dit is steun in de buurt onmisbaar, niet in de laatste plaats omdat draagvlak ook de veiligheid doet toenemen, voor de buurt en voor de sekswerker. Daarnaast moeten partijen die een bijzondere positie hebben in de omgeving vroegtijdig worden meegenomen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan alle scholen in de buurt. Zij dragen zorg voor duizenden leerlingen en kennen de risico's zeer goed. Hun bijdrage is zeer waardevol. Ook de RAI, het nhow-hotel en andere ondernemingen hadden in een veel eerder stadium betrokken moeten worden. Hetzelfde geldt voor de faciliteiten in de buurt. Denk bijvoorbeeld aan de sportclubs in de omgeving, die vaak ook een belangrijke rol spelen voor jongeren. Ook moet het Rijk en andere partijen die betrokken zijn bij Zuidasdok worden genoemd. Zuidasdok is van cruciaal belang voor de mobiliteit in de regio. De huidige plannen verhouden zich daar slecht mee en zijn niet mogelijk in combinatie met Zuidasdok. Als laatste punt willen we nog het belang van steun van en draagvlak onder sekswerkers benoemen.

Overige conclusies

Het DB merkt terecht op dat er onvoldoende locatiespecifieke informatie is verstrekt. Onderzoeken en feiten zijn vaag en de werkelijke gevolgen van een dergelijk centrum zijn onbekend, omdat het nog niet bestaat.

Er is absoluut geen draagvlak voor een erotisch centrum op de voorgestelde locaties in Zuid. Het uitvoeren van een experiment in het hart van de stad met mogelijke desastreuze gevolgen is niet raadzaam. De SDC sluit zich aan bij het advies van het DB om alternatieven te onderzoeken waarmee de problemen op de Wallen kunnen worden bestreden; bijvoorbeeld kleinschalige sekswerkplekken verspreid over de stad en het verminderen van de aantrekkingskracht van de Wallen als uitgaansgebied.

Het verkopen van grond en het bouwen van een erotisch centrum van deze omvang kan niet gemakkelijk worden teruggedraaid. Daarnaast is het verminderen van sekstoerisme gewenst, aangezien een groot erotisch centrum Amsterdam aantrekkelijker zou maken voor de gehekelde feesttoerist. Vergelijkbare centra in Europa zijn niet succesvol gebleken en uit andere onderzoeken blijkt dat een centrum van deze omvang niet wenselijk is. Hoewel Villa Tinto vaak als voorbeeld wordt genoemd, wijkt dit aanzienlijk af van het plan voor een erotisch centrum. Villa Tinto heeft vijftig werkplekken in plaats van honderd, bevindt zich in een bestaand prostitutiegebied in plaats van in een buurt zonder raamprostitutie en heeft geen horeca- en entertainment-voorzieningen. Bovendien liggen de verwachte bezoekersaantallen bij het erotisch centrum veel hoger.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de vele gesprekken die wij als SDC hebben gevoerd met bewoners, betrokkenen en experts. Wij spraken onder andere met mevrouw Sorgdrager over haar adviesrapport over sekswerk in Utrecht (op 10 mei jl.). Het rapport van de commissie-Sorgdrager dient zorgvuldig te worden bestudeerd en er moeten geen onnodige risico's worden genomen.

Toevoeging CDA en VVD:
Het CDA en VVD nemen sterk afstand van de suggestie van het DB om na te denken over 'legalisering van de nu nog illegale prostitutiesituaties in hotels, vakantieparken en in woonhuizen.' Dit zorgt ervoor dat we in stadsdeel Zuid alleen al potentieel duizenden peeskamers erbij zouden kunnen krijgen, zonder enig (of met zeer beperkt) toezicht. Dit bevordert de veiligheid van sekswerkers niet: sekswerkers en hun belangenorganisaties hebben zelf diverse keren aangegeven dat dit kan leiden tot zeer onveilige situaties.

Toevoeging CDA:
Wat het CDA betreft gelden er principiële bezwaren tegen de komst van het erotisch centrum in ons stadsdeel. Het CDA wil juist mínder criminogene ondernemingen - zoals bordelen en coffeeshops - in ons stadsdeel, niet méér. Bordelen hebben wat het CDA betreft een negatieve invloed op de leefbaarheid en de openbare orde. Ook zorgt dit voor een ongewenste normalisering van prostitutie en is het een slecht voorbeeld voor de kwetsbare jeugd in ons stadsdeel.

Definitief advies DB:
Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders

Het DB Zuid heeft kennis genomen van het advies van de stadsdeelcommissie en de raadsinformatiebrief van het college van B&W van 14 juni.

Met de aanpassing van het programma naar een centrum met nog steeds honderd sekswerkplekken, cultureel aanbod en minder horeca en minder bezoekers dan de eerder verwachte anderhalf miljoen per jaar, laat het college zien dat zijn voorstel niet "in beton gegoten" is. Het DB haalt geen nieuwe inzichten uit de aangeboden informatie van het college van B en W die de locaties alsnog geschikt zouden maken voor een erotisch centrum, ongeacht de vorm of exacte omvang. Het conceptadvies, te vinden op de pagina's 2 tot en met 12, blijft ongewijzigd en is daarmee het definitieve advies geworden.

In de raadsbrief wordt aangegeven dat er een quickscan komt naar de bereikbaarheid (OV, auto, fiets en voetganger) van de locatie Europaboulevard en Groene Zoom. Het antwoord dat in ons conceptadvies stond op vraag 1- onder kopje *'Verkeer, logistiek en parkeren: parkeerinfarct en verkeersinfarct'* geeft hier al inzicht in.

De stadsdeelcommissie heeft haar advies uitgebracht. Het DB Zuid adviseert het college het meerderheidsadvies van de stadsdeelcommissie te betrekken bij zijn besluitvorming.

Vervolg
Met het wijzigen van het programma zijn er mogelijk geschikte locaties te vinden in Zuid of elders in de stad. Dit lijkt zeker het geval als het niet gaat om een groot centrum maar om enkele kleinere, zoals door de commissie Sorgdrager aan de gemeente Utrecht geadviseerd. Het DB van stadsdeel Zuid zet graag met het college en de bestuurders van de andere stadsdelen nader onderzoek in gang om daarop inzicht en helderheid te verkrijgen. Ook gaan we graag met het college en met de bestuurders van de andere stadsdelen in gesprek om te kijken wat wel mogelijk is, nu de eerder beoogde locaties in Zuid niet geschikt blijken. Daarbij zou het ons helpen als een aantal vragen die de brief van 14 juni oproept, kunnen worden beantwoord. Zo is de vraag welke culturele voorzieningen naar het oordeel van het college goed passen bij de sekswerkplekken. Een andere vraag is of naar mening van het college op de voorgestelde locaties nieuwe culturele voorzieningen op zijn plek zijn.

Ook is de vraag welke prognose het college hanteert wat betreft de bezoekersaantallen van het aangepaste EC. Ook een nadere inschatting van de mogelijkheden om het centrum in zijn nieuwe opzet winstgevend te kunnen maken, zou helpen om het genoemde onderzoek in gang te zetten en het gesprek met elkaar te voeren. Een inschatting hoe dit er bij substantieel kleinere centra zou uitzien, zou ook kunnen helpen.